

Impressie coronavirus 2: april 2020

Door [J.M.C.M. Smarius](#) - 21 november 2020

Geplaatst in [Coronavirus](#)

April doet wat hij wil. Aan de ene kant is er op 7 april 2020 het dieptrieste nieuws van het enorme aantal coronaslachtoffers in Bergamo, aan de andere kant is er die dag aandacht voor en vrolijkheid over afbeeldingen van de aanzienlijk minder dramatische schoenen van Hugo de Jonge.

7 april 2020: Waarom de Italiaanse tol zo hoog is

[Een interessante bijdrage](#) komt van Harvard-professor John Ioannidis en twee Romeinse collega's en verscheen in de *New England Journal of Medicine*. Italië heeft de oudste bevolking van Europa en de op een (Japan) na oudste van de wereld. In Italië is 23% van de bevolking ouder dan 65 jaar, bij ons 20% en in de VS 16%. De gemiddelde leeftijd van overlijden aan corona is 80 jaar, bijna alle slachtoffers hadden minstens één co-morbiditeit. Dat was niet zelden chronisch longlijden, een gevolg van de grote rooktraditie van de Italianen. Het Lombardische gezondheidssysteem is volgens de auteurs gekraakt als gevolg van massale virale besmetting tijdens de Champions League-wedstrijd Atalanta Bergamo tegen Valencia op 19 februari 2020 in San Siro in Milaan. Veertigduizend (1 op 3 inwoners van Bergamo) supporters woonden die wedstrijd bij en feestten door tot in de vroege uren. Italianen zijn kwistig met omhelzingen en aanrakingen. Een groot aantal geïnfecteerde mensen (die dat zelf niet wisten) bood zich aan bij de gezondheidsdiensten en overbelastte het systeem.

Doodskisten gaan bij Bergamo naar een begraafplaats in militaire voertuigen

Impressie coronavirus 2: april 2020

7 april 2020: Nu komt alles goed: Hugo de Jonge gaat apps inzetten tegen het coronavirus

Het kabinet wil twee apps gaan gebruiken waarmee contacten kunnen worden opgespoord van mensen die besmet zijn met het coronavirus. Naar deze technologie voor contactonderzoek wordt nu onderzoek gedaan, [zei zorgminister Hugo de Jonge](#) dinsdag na het crisisberaad.

Hugo de Jonge en zijn schoenen

Eerder, op 2 april 2020, wijst [nieuw onderzoek](#) van het toonaangevende Massachusetts Institute of Technology uit dat de 'veilige afstand' tussen mensen om niet met het Covid 19-virus besmet te raken geen anderhalve meter moet zijn, maar minstens zes of acht meter. De onderzoekers hebben met hoge snelheidscamera's, infraroodtechnieken en andere methoden onderzocht wat er precies gebeurt als iemand hoest of niest. Zij vonden dat bij het hoesten er een snel bewegende wolk van ademhalingsgassen vrijkomt die tot wel zes meter ver kan reiken en dat bij niezen de afstand kan oplopen tot acht meter. De algemene veronderstelling tot nu toe is dat het virus alleen in relatief zware druppeltjes speeksel voorkomt en dat die niet verder komen dan anderhalve meter. Vandaar ook het dringende advies van gezondheidsorganisaties als de WHO en het RIVM om anderhalve meter afstand te houden.

Maar er is steeds meer bewijs dat het virus zich niet alleen ophoudt in relatief zware druppeltjes, maar ook in zogenaamde aerosols, lichte druppeltjes die dus veel verder komen dan anderhalve meter. De leidster van het onderzoek, professor Lydia Bourouiba van het MIT, is ernstig bezorgd over het huidige concept van 'veilige afstand': "Wat we uitademen, hoesten of niezen is een gaswolk die ver kan reiken, druppeltjes van allerlei afmetingen met zich mee kan nemen en die dus door een hele kamer kan dragen", aldus de professor. "Het idee van veiligheid op een afstand van een of twee meter, dat druppeltjes daarbinnen op de grond terechtkomen, is vals en niet gebaseerd op wat wij hebben gekwantificeerd, direct hebben waargenomen en gemeten." Volgens haar kan het dragen van mondkapjes, zeker in slecht geventileerde ruimtes, het risico van besmetting verminderen. Mondkapjes kunnen de richting van de ademuitstroom - en dus het virus - afbuigen. "Dunne mondkapjes gaan je niet beschermen tegen het inademen van virusdeeltjes omdat die te klein zijn, maar ze kunnen wel de uitgestoten gaswolk afbuigen naar de zijkant in plaats van naar voren".

Professor Heymann, adviseur van de WHO, denkt dat onderzoeken zoals die van het MIT ertoe kunnen leiden dat de WHO het advies over het dragen van mondkapjes zal aanpassen. Nu worden alleen besmette personen en hulpverleners geadviseerd om mondkapjes te dragen. Naar verwachting komt de WHO over enkele dagen opnieuw bijeen om de richtlijnen mogelijk te herzien. „Mocht het onderzoek verder ondersteund worden, dan kan het wel eens zo zijn dat het dragen van een mondkapje even effectief of zelfs effectiever is dan het bewaren van anderhalve meter afstand.”

Er zijn al langer aanwijzingen dat het virus niet alleen voorkomt in zware speekseldeeltjes maar ook in

Impressie coronavirus 2: april 2020

lichte 'aerosols' die meters ver kunnen dragen. Dat gevoegd bij het feit dat ook niet zieke personen het virus kunnen verspreiden - de zogenaamde a-symptomatische besmettingen - zien veel experts als een goede verklaring voor de extreem snelle verspreiding van het virus over de wereld en voor de vele tot nu toe onverklaarbare besmettingen.

Zo werd eergisteren bekend dat er in China 1.300 a-symptomatische besmettingen hebben plaatsgevonden. 'Beroemd' is het geval van het zangkoor in de staat Washington. Daar werden tientallen leden van het koor ziek nadat ze een week daarvoor met zijn allen geoefend hadden. Twee zijn er inmiddels overleden.

3 april 2020: Crisisbeheersing was voor kabinetten geen prioriteit

Bij de bestrijding van de coronacrisis ontbreekt het aan een krachtige en planmatige aanpak, omdat achtereenvolgende kabinetten „willens en wetens” niet voor een landelijke crisisstructuur kozen. Daardoor moet nu veel onnodig worden geïmproviseerd. [Dat zegt veiligheidsexpert Rob de Wijk](#). De directeur van de Haagse denktank The Hague Centre for Strategic Studies zegt over het haastig uitbreiden van de hoeveelheid bedden op intensivereafdelingen (ic's), en het optreden van tekorten aan apparatuur en beschermingsmiddelen: “Dat was allemaal niet nodig geweest. Doordat Nederland eerder willens en wetens heeft afgezien van een sterke, landelijke aansturing in crisissituaties, zijn we in deze toestand beland.” De Wijk wijst op de lancering door minister van Binnenlandse Zaken Johan Remkes (VVD) van het Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum in Driebergen in 2004. Dat moest plannen ontwikkelen voor aanpak van ingrijpende nationale crises zoals infectieziekten. De operationele staf van het centrum die ministers moest bijstaan, werd in 2015 echter opgeheven.

3 april 2020: Wereldwijd meer dan miljoen mensen besmet

Het aantal wereldwijde coronabesmettingen is gestegen [tot meer dan een miljoen](#). Dat blijkt uit de telling van de Amerikaanse Johns Hopkins University, die zich baseert op gegevens van de autoriteiten in de verschillende landen. Het aantal besmettingen is in minder dan een week tijd verdubbeld. In totaal zijn ruim 51.000 mensen overleden. Meer dan 200.000 mensen zijn hersteld.

3 april 2020: Mondkapjes dragen op straat zorgt voor “schijnveiligheid”

Ook op 3 april 2020 begint de discussie in Nederland over zin of onzin van mondkapjes. Alledaags gebruik van mondkapjes die niet aan strenge voorwaarden voldoen zorgt voor een gevoel van “schijnveiligheid” en “voegt niets toe”, [zegt minister Hugo de Jonge](#). Dat andere landen er over denken om mondkapjes op straat in te voeren tegen verspreiding van het coronavirus, verandert niets aan het Nederlandse beleid: “Wij werken op basis van het advies van de deskundigen.”

Impressie coronavirus 2: april 2020

Een van die deskundigen is Jaap van Dissel, die tot in oktober 2020, lang nadat mondkapjes overal elders in de wereld zijn aanbevolen of verplicht, zijn standpunt van "schijnveiligheid" blijft volhouden.

6 april 2020: Hoe ziekenhuizen hun voorraden veiligstellen

Het is ieder voor zich momenteel op de wereldwijde markt voor beademingsmachines, mondkapjes, beschermingsbrillen, schorten en medicijnen die nodig zijn voor de behandeling van coronapatiënten. In Nederland was tot iets meer dan een week geleden ieder ziekenhuis zelf verantwoordelijk voor de inkoop van medische beschermende middelen.

[Aletta Manders](#) zag al begin februari aankomen dat er grote tekorten zouden ontstaan. "Het ziekenhuis is in oorlog." Ze werkt al twintig jaar in de zorg, en nooit heeft ze iets vergelijkbaars meegemaakt. Ze begon al meer in te kopen, ruim twee weken voordat de eerste coronapatiënt in Nederland gemeld was. Het waren haar leveranciers die haar waarschuwden. Toch was het toen nog onmogelijk om te voorzien hoeveel patiënten met het virus in haar ziekenhuis terecht zouden komen. "Waar we toen aan dachten is maar 10% van wat er nu blijkt te zijn." Nu is ze voortdurend op zoek naar betrouwbare partijen hulpmiddelen. En dat valt niet mee. Niet alleen omdat het van een afstand niet te zeggen is of de materialen van andere leveranciers dan met wie ze normaal werkt van de juiste kwaliteit zijn. Er zijn kapers op de kust. Een partij mondkapjes is haar ontkomen nadat haar tussenhandelaar ze bij een fabriek had opgekocht. "Er staan gewoon opkopers voor de deur, die vragen: wat wil je hebben voor die partij?" Veel verdwijnt naar Amerika.

7 april 2020: 'Corona dodelijker op ic dan vergelijkbare longontstekingen'

Het coronavirus blijkt voor patiënten die op de intensive care belanden veel dodelijker dan andere virale longontstekingen. Bij andere longontstekingen door een virus ligt het sterftecijfer rond de 15 tot 20% van de patiënten. "Bij het coronavirus zou dat op 50% uit kunnen komen", [zegt Niels Gritters van den Oever](#), van de internistenvereniging NVIC. "Het is een virus van het ergste soort."

De cijfers van herstel en sterfte geven momenteel een vertekend beeld. Het aantal mensen dat op de intensive care heeft gelegen en is hersteld, stond gisteren op 98. Daar tegenover staan 297 sterfgevallen. Die verhoudingen lijken erger dan de situatie in werkelijkheid is, omdat patiënten die overleven vaak drie tot vier weken op de ic liggen. Mensen die het niet redden, gaan vaak in kortere tijd achteruit. Voor coronapatiënten die aan de beademing hebben gelegen is revalideren een hele opgave.

7 april 2020 's avonds: WHO moet erkennen dat coronavirus van wilde dieren komt

[World Animal Protection](#) roept samen met 240 dierenorganisaties de Wereldgezondheidsorganisatie

Impressie coronavirus 2: april 2020

op om te erkennen dat het coronavirus verband houdt met de wereldwijde handel in wilde dieren.

8 april 2020: Wuhan na elf weken uit de lockdown

[De lockdown in Wuhan](#) is officieel voorbij. Vanaf middernacht lokale tijd mogen inwoners die geen klachten hebben de straat weer op. Na bijna drie maanden kunnen ze zich weer vrij bewegen en de stad in- en uitreizen zonder officiële toestemming. Wel moeten de inwoners een app op hun telefoon hebben. De regering houdt de gezondheid in de gaten en of er recent contact is geweest met een besmet persoon. Maatregelen als mondkapje dragen, temperatuurcontroles blijven van kracht.

8 april 2020: Coronavirus treft zwart veel vaker dan blank

[Het coronavirus infecteert en doodt onevenredig veel zwarte Amerikanen](#). Deze hebben een drie keer zo grote kans om geïnfecteerd te raken en zes keer zo'n hoge kans om aan het virus te sterven dan blanken. Het uitzonderlijke raciale verschil werd dinsdag bevestigd door de adviseur voor de Volksgezondheid in het Witte Huis, Jerome Adams. Zwarte Amerikanen hebben ook een zes keer zo hoge kans om aan het virus te sterven dan blanken. Een van de maatregelen die nu genomen wordt is dat alle staten vanaf dit moment ook het ras gaan bijhouden van patiënten en doden. Uit andere onderzoeken blijkt dat arme stadsbewoners ook een hogere sterftkans hebben. Veelal wonen die dichter op elkaar, zijn ze slechter verzekerd en hebben ze een slechtere algemene gezondheid door een minder goede levenswijze. Daarbij spelen roken en overgewicht ook een rol. Wat ook duidelijk is, is dat stadsbewoners een hogere sterftkans hebben door het coronavirus dan plattelandsbewoners. Dat heeft vooral te maken met het feit dat de concentratie fijnstof in steden veel hoger ligt dan op het platteland. Daardoor zijn de longen vaker aangetast en dus minder goed bestand tegen de gevolgen van een longontsteking. Stadsbewoners hebben door de hoge concentratie fijnstof 15% meer kans aan het virus te bezwijken. Diabetes, hartfalen en longklachten komen onder Afro-Amerikanen vaker voor dan onder blanke Amerikanen. Maar voor het eerst zijn de raciale verschillen zo duidelijk.

9 april 2020: Inspectie dwingt Limburgse huisarts te stoppen met corona-mix

Huisarts Rob Elens uit het Limburgse Meijel, die claimt acht patiënten te hebben genezen van het coronavirus met een mix van verschillende medicijnen, [is teruggefloten](#) door de Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Elens gaf patiënten een combinatie van hydrochloroquine, zink en azitromycine. „Dat is een heel oud malariamiddel. Dat blijkt dus effectief. Ik weet het, het waren maar acht patiënten, maar ze waren allemaal weer snel beter. Het is een veilige en goede behandeling”.

10 april 2020: Personeel zorginstellingen neemt ontslag uit

Impressie coronavirus 2: april 2020

angst besmet te raken

Het tekort aan beschermingsmiddelen is in sommige zorginstellingen zo groot dat personeelsleden ontslag nemen uit angst besmet te raken met het virus.

11 april 2020: Deze expert waarschuwde voor corona, maar werd voor gek verklaard

[Een deskundige die halverwege februari de Belgische regering waarschuwde](#) voor de gevolgen van corona, werd door de minister van Volksgezondheid publiekelijk weggezet als een drama queen. Achteraf heeft Marc Wathélet (58) gelijk gekregen. „Ik haal nu mijn gelijk, dat is waar. Maar nog steeds luisteren ze niet. Nog steeds vinden ze het niet nodig dat iedereen mondkapjes draagt.”

Zelf draagt hij als hij buitenkomt altijd een mondkapje. “Die zouden verplicht moeten worden. Omdat de anderhalve meter afstand niet voldoende beschermt. Zeker niet wanneer we een jogger passeren. Die ademt hevig, waardoor hij mogelijk besmette luchtdruppeltjes tot wel 15 meter ver verspreidt. Dat de overheid het belang van mondkapjes niet inziet, getuigt dat ze nog steeds niet inzien hoe gevaarlijk corona is. In China scheerden verpleegsters zich kaal omdat het virus in hun haar bleef plakken. Zo ver moeten we niet gaan. Mondkapjes moeten verplicht worden.”

12 april 2020: Ophef rond 'muilkorven' corona-onderzoeker en subsidie VS

Dr. Shi Zhengli

[Een Chinese onderzoekster](#) en expert op het gebied van coronavirussen is volgens journalisten 'gemuilkorfd' nadat ze de genetische samenstelling van het nieuwe Covid 19-virus had ontrafeld. Zij leidde het virus terug naar grotten in Yunnan. Precies daar was het Wuhan Institute of Virology bezig met onderzoeken waar de Amerikaanse overheid ruim \$ 3 miljoen voor heeft uitgegeven.

Impressie coronavirus 2: april 2020

Dr. Shi Zhengli wordt gezien als vooraanstaand onderzoeker van virussen. Ze dankt haar bijnaam 'Bat woman' aan gevaarlijke expedities in donkere grotten, op zoek naar virussen. Eind vorig jaar werd ze teruggeroepen naar haar Wuhan Institute of Virology, een van de strengst beveiligde onderzoeksinstituten ter wereld en het enige met een zogenaamde P4-status in China. Er was een nieuw, mysterieus virus opgedoken. Binnen 3 dagen wist haar team het genoom te ontrafelen: het nieuwe coronavirus, later omgedoopt tot Covid-19, leek opvallend veel op SARS. Ook werd duidelijk dat het virus kon worden gelinkt aan hoefijzervleermuizen uit Yunnan, 1.000 kilometer verderop.

Volgens journalist Gao Yu werd wetenschapper Shi 'gemuilkorfd' toen het genoom op 2 januari in kaart was gebracht. Op diezelfde dag stuurde de directeur van het instituut, Yanyi Wang, een email naar medewerkers om alle informatie over de ziekte binnenskamers te houden. Wang sommeerde streng om 'geen enkele test, klinische data, testresultaten of conclusies te delen op sociale media, met nieuwsmedia of partneruniversiteiten'. Acht dagen later zou een professor uit Shanghai met zijn team een genoom sequence hebben gepubliceerd, weer twee dagen later werd zijn lab gesloten.

Op dat moment werd nog verteld dat er geen nieuwe gevallen in Wuhan waren vastgesteld en dat het virus niet tussen mensen overdraagbaar was. Critici, die spreken van een 'doofpot' van de Chinese overheid, zien zich bevestigd in hun overtuiging. Op 23 januari zou dr. Shi Zhengli alsnog alle gegevens publiceren op een wetenschappelijke website, en een maand later in tijdschrift Nature. Opvallende uitkomst: het virus was voor 96% identiek aan een virus in de vleermuizen uit Yunnan.

Dr. Shi reageerde bij de *Scientific American* op speculaties over het Wuhan Institute of Virology. Dat ligt vlakbij de dierenmarkt waar het virus als eerste zou zijn gevonden. De conclusie op internet: het virus zou ontsnapt zijn. Mogelijk zelfs 'gemaakt door mensen'. Het Wuhan Institute of Virology blijkt miljoenen dollars gekregen te hebben van de Amerikaanse overheid om daar onderzoek te doen naar vleermuizen. Dat het virus is ontstaan in het Wuhan Institute kan 'niet worden uitgesloten.

13 april 2020: Russische ambulances vormen megafile voor ziekenhuis

In Rusland grijpt het coronavirus de laatste dagen razendsnel om zich heen. Ziekenhuizen zijn overbelast. [Russische ambulances](#) vormen een megafile voor het ziekenhuis. Ambulances staan uren in de file met zieke corona-patiënten. 15.000 Russen zijn positief getest. 130 zijn overleden.

14 april 2020: Waarom keek iedereen weg van de naderende catastrofe? [Door Pieter Klein:](#)

'In Europa dacht iedereen er klaar voor te zijn - nee, extra beschermingsmiddelen waren niet nodig, dachten de lidstaten. Pas toen Italië het EU-noodmechanisme in werking stelde en met de rug tegen de muur om steun vroeg, kwam de aap uit de mouw: niemand was er écht klaar voor. Waarom keek iedereen weg van de naderende catastrofe? Dachten we - ach, het is China? En daarna: ach, Italië?

Impressie coronavirus 2: april 2020

Al in januari is glashelder dat het virus van mens op mens wordt overdragen. Dan is uit een publicatie in *The Lancet* ook al duidelijk hoe ernstig het virus is - hoeveel mensen naar de ic zullen moeten, hoeveel mensen beademing nodig hebben. Als vervolgens blijkt dat er besmettingen zijn bijvoorbeeld in Thailand - waar geen direct verband met Wuhan kan worden gelegd... Als er indicaties zijn dat overdracht via kinderen toch mogelijk is. Als er signalen zijn dat het virus kan worden verspreid door mensen die nog níet ziek zijn - asymptomatisch, of presymptomatisch. Als er niets vaststaat over groepsimmunititeit... Heeft er dan intern echt helemaal niemand de alarmbel geluid? Of werd er niet geluisterd? Weggekeken? Het eerste advies van het OMT aan het kabinet, eind januari, klonk redelijk geruststellend. Het ging uit van de gedachte dat áls er een uitbraak in Nederland zou volgen, dat het beheersbaar zou zijn. Dat onze zorg het aan zou kunnen. Containment. Het virus de kop indrukken. Isoleren, testen, uitroeien. Klario. Weken volgden waarin er in Nederland de facto níets gebeurde. Papieren werkelijkheden. Kennelijk was er niemand die teruggedacht aan de zwartste scenario's in de onderzoeken van de Veiligheidsregio's bij een pandemie waarvan iedere expert voorspelde dat-ie zou komen. Overbelasting van de zorg en grote tekorten aan persoonlijke beschermingsmiddelen.

We gingen dus gewoon carnaval vieren. We gingen naar de après-ski. De Kamer ging met reces. Ook het kabinet had krokusvakantie. Regeringspartij CDA stelt reeksen indringende schriftelijke Kamervragen. De VVD laat in *de Telegraaf* weten geïrriteerd te zijn over de publieke zorgen van het CDA. Als zoiets in de krant staat, weet je hoe hoog de zeeën achter de schermen zijn gegaan.

In die dagen namen de alarmerende berichten dag in dag uit toe: eerst Iran en Korea. Italië. De verspreiding in Europa, het aantal doden, het afschuwelijke einde van mensen. Of we klaar zijn of niet zal het verschil maken tussen 1 of 100 gevallen, zegt de WHO op 27 februari: "We are at a decisive point." Het is de dag van de eerste besmetting in Nederland. Een dag later, 28 februari, volgt het tweede OMT-advies. De toon slaat radicaal om. De experts kondigen aan dat voorbereidingen moeten worden getroffen voor mogelijk grote aantallen patiënten in Nederland. Tussen de regels door lees je dat de experts er eigenlijk al rekening mee houden dat inperking niet meer gaat lukken. En - impliciet - dat het beleid van testen, testen, testen in Nederland niet haalbaar zal blijken door een 'wereldwijd tekort aan persoonlijke beschermingsmaterialen'. Eufemistisch stelt minister Bruins op 2 maart dat we ons moeten voorbereiden op 'een volgende stap', maar hij blijft geruststellend.

Nederland moest de strategie van 'containment' al verlaten, voordat we konden beginnen. Achteraf gezien is het nog ernstiger: ook dat tweede OMT-advies was eigenlijk al achterhaald, toen het werd gepubliceerd. Niet alleen was er het 'bombardement' aan Italië-besmettingen, vlak erna was er de besmetting van medewerkers van een ziekenhuis in Brabant en van een vrouw uit Gorinchem - zonder een Italië-link. Alle experts wisten toen wat de dodelijke conclusie moest zijn: het virus waart al rond. Carnaval én de lange latten hebben ons genekt. Op 6 maart kwam het OMT weer bijeen. Geen handen schudden. 'Sociale isolatie': twee meter afstand, 'social distancing,' zoals de WHO al weken propageerde, als hét recept, in combinatie met hygiëne - handen wassen. Het was het begin van 'daadkracht-in-slow-motion', zoals PVV-leider Wilders het later omschreef. Hoe heeft het zo gruwelijk mis kunnen gaan? Alle aandacht gaat nu uit naar het oplossen van de crisis, maar we hebben antwoorden nodig.'

Impressie coronavirus 2: april 2020

15 april 2020: [Kabinet negeerde jarenlang adviezen over pandemie-aanpak](#)

De Nederlandse regering heeft sinds de ebola-uitbraak in West-Afrika in 2014 in drie opeenvolgende adviezen de raad gekregen kennis en kunde over pandemieën te bundelen en te zoeken naar een internationale samenwerking. Het gevolg van het uitblijven van zo'n samenwerking is dat landen overvallen werden door het nieuwe coronavirus en er geen gemeenschappelijk beleid is. De meeste afzonderlijke landen kampen met tekorten aan materiaal, terwijl ieder voor zich op een eigen manier uit de crisis probeert te komen. Op tientallen plekken wordt onderzoek naar een vaccin gedaan.

De laatste waarschuwing klonk in 2018 toen gezondheidsadviseur Ger Steenbergen in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid een advies schreef over de manier waarop Nederland zich het beste kan wapenen tegen volgende pandemieën. Hoewel in ons land grote kennis en ervaring aanwezig is over de signalering en bestrijding van epidemieën, concludeerde hij, wordt daar door

de totale versnippering nauwelijks gebruik van gemaakt. Ger Steenbergen pleitte voor een nieuwe 'global health strategy' waarin nadrukkelijk wordt samengewerkt met andere landen. Andere landen zitten inmiddels wel op dat spoor, Nederland niet. "Wat ik twee jaar geleden bemerkte, was dat het Nederlandse beleid vooral wordt bepaald door de onenigheid tussen het ministerie van Vws en Buitenlandse zaken. Vws vindt dat zij gaan over de Nederlandse gezondheidssituatie en dat de internationale gezondheidssituatie onder Buitenlandse zaken valt. Dat departement ziet gezondheid echter niet als internationaal thema. Ik hoopte die patstelling met rapport te doorbreken, door te pleiten voor een brede coalitie. Maar dat is niet gelukt. Al op de bijeenkomst waarop mijn advies werd gepresenteerd, lieten hoge ambtenaren van buitenlandse zaken weten daar niet voor te voelen."

15 april 2020: [Studie Harvard: Lockdowns nodig tot in 2022 bij uitblijven vaccin](#)

Om het coronavirus het hoofd te bieden en overbelasting van de intensive cares te voorkomen, zullen we tot 2022 drie tot vier keer per jaar in lockdown moeten. Of het zover zal komen is maar de vraag, want er is gegronde hoop dat een vaccin beschikbaar komt. Hoelang zal het coronavirus ons leven nog bepalen?

Onderzoekers aan de Harvard Universiteit spiegelde het nieuwe coronavirus aan oudere, bekendere Sars-virussen en probeerden zo het gedrag van het nieuwe virus in kaart te brengen. Ze publiceerden hun bevindingen in het vakblad Science en kwamen tot de conclusie dat het, zolang er geen vaccin is ontwikkeld, nodig zal zijn om langdurige perioden van social distancing in te voeren en dat ziekenhuizen hun capaciteit het beste definitief verhoogd houden. Ze sluiten de mogelijkheid uit dat het virus helemaal uitgeroeid wordt zoals het Sars-virus na de uitbraak in 2003.

Impressie coronavirus 2: april 2020

16 april 2020: [Corona toont noodzaak geboortebeperking aan](#)

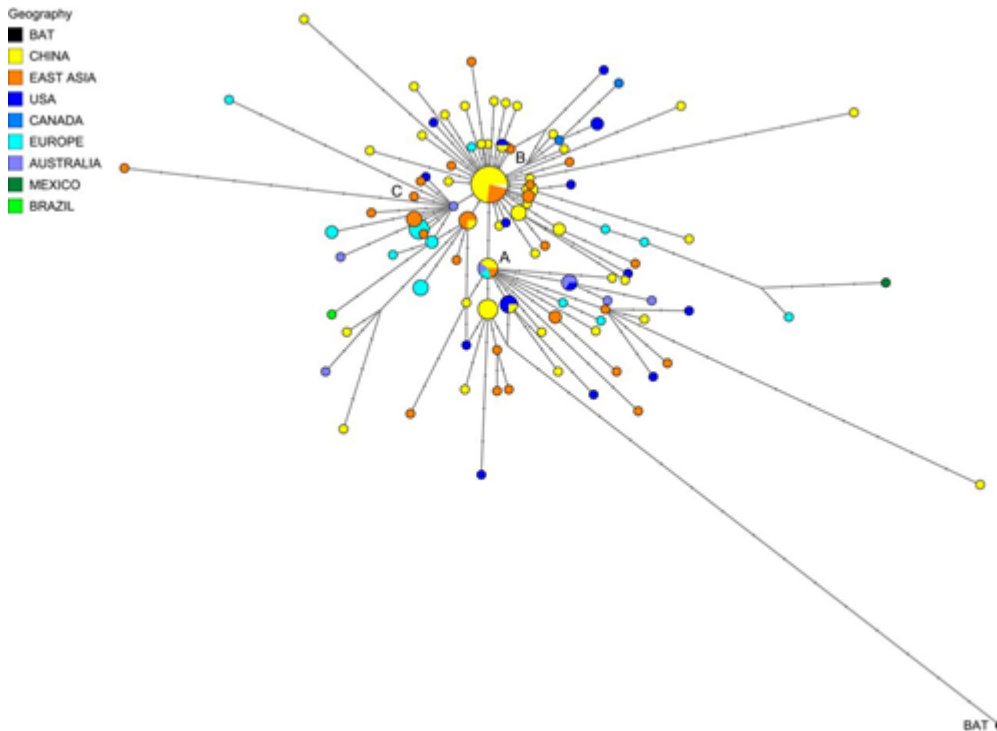
In een halve eeuw is de wereldbevolking verdubbeld, maar vrijwel nergens wordt de link gelegd tussen overbevolking en pandemieën, valt René Hoksbergen op. „Het zou goed zijn als er eindelijk met kracht wordt gewerkt aan inperking van die absurde bevolkingsgroei.” Besmetting met het coronavirus geschiedt wereldwijd, vergelijkbaar met de Spaanse griep van 1918 en 1919. Miljoenen mensen stierven hieraan, ongeveer 3% van de wereldbevolking. Wacht ons dit ook? We weten nu veel meer van dergelijke virussen en hebben betere middelen om verspreiding tegen te gaan en voor een adequate behandeling. Tegelijkertijd hebben we, tegenwoordig hutjemutje bij elkaar zittend, een veel grotere kans op besmetting. In 1919 had Nederland 6,7 miljoen inwoners. In 2019 maar liefst: 17,3 miljoen. En dit jaar kwamen daar, uitsluitend door immigratie, nog eens ruim 20.000 mensen bij. Anderhalve meter afstand is in vliegtuigen en supermarkten van dichtbevolkte steden niet haalbaar. In andere landen, waar het coronavirus is opgedoemd, is de bevolkingsgroei nog veel sterker.

De laatste 50 jaar verdubbelde de wereldbevolking en tot 2050 komen daar nog enkele miljarden bij.

16 april 2020: [Coronavirus vertakte zich al snel in drie varianten](#)

Britse onderzoekers hebben de eerste evolutionaire paden in kaart gebracht waarlangs het virus zich verspreidde van Wuhan naar Europa en Noord-Amerika. Het onderzoek laat zien dat in deze eerste fase drie verschillende clusters van virusvarianten ontstonden. De onderzoekers analyseerden de virusgenomen van 160 coronapatiënten. Het ging om mensen die in het begin van de pandemie - tussen december 2019 en begin maart 2020 - geïnfecteerd waren. Door naar mutaties in het virus te kijken, onderscheidden ze verschillende afstammingslijnen. Dit leverde 'n webachtig netwerkpatroon op met drie onderscheidbare clusters.

Impressie coronavirus 2: april 2020

Het coronavirus vertakte zich aan het begin van de pandemie in drie clusters (A, B, C). Rechtsonder het vleermuisvirusgenoom (BAT). Bron: Forster et al.

Het nieuwe coronavirus is een RNA-virus. Net als andere virussen verspreidt het zich door cellen van zijn gastheer ertoe aan te zetten zijn genetische materiaal te kopiëren. Kopieën komen vrij en kunnen andere cellen (en andere gastheren) infecteren. Dit kopiëren gebeurt alleen nogal slordig. Daardoor ontstaan foutjes, ofwel mutaties, en komt het genetische materiaal van de kopieën er net iets anders uit te zien. Via die foutjes kun je herleiden welke virussen meer en minder aan elkaar verwant zijn.

17 april 2020: Honden kunnen coronavirus mogelijk ruiken

[Honden zijn mogelijk zo te trainen dat ze het coronavirus kunnen ruiken.](#) Dat menen onderzoekers van de London School of Hygiene & Tropical Medicine (LSHTM). Het team van wetenschappers meent dat het een kwestie van weken is voor honden kunnen helpen in de strijd tegen het virus.

17 april 2020: [Bijna 17.000 zorgmedewerkers in Italië besmet met coronavirus](#)

Ongeveer tweederde van de 16.991 besmette zorgmedewerkers is een vrouw. Ongeveer 43% werkt als verpleegkundige/verloskundige, 19% is ziekenhuisarts, 10% werkt in medisch personenvervoer.

Impressie coronavirus 2: april 2020

18 april 2020: [Natural killers maken op brute wijze korte metten met het coronavirus](#)

In ieder van ons huist een moordenaar. Miljoenen zelfs. De wetenschap noemt hen natural killers en zij gooien zich met ware doodsverachting in de strijd met menig aanvaller die je lichaam probeert ziek te maken. Natural killers (NK-cellen) maken deel uit van ons immuunsysteem.

21 april 2020: [WHO: Alle bewijzen duiden op dierlijke herkomst](#)

Alle beschikbare bewijzen die er zijn over het ontstaan van het coronavirus, duiden op een dierlijke herkomst. Takeshi Kasai, regionale directeur westelijke Pacific van Wereldgezondheidsorganisatie WHO, zei dat vanochtend. Wetenschappers denken dat het coronavirus van dier op mens is overgegaan. De eerste met het coronavirus besmette mensen waren bezoekers van een grote voedselmarkt in de stad Wuhan. Daar worden vleermuizen, slangen, civetkatten, andere wilde dieren, vissen en zeevruchten in groten getale, vaak onder onhygiënische omstandigheden verkocht. Ook tijdens de uitbraak van het Sarsvirus werden dieren als de dragers van het virus aangewezen. Het blijft echter onmogelijk om de precieze bron van het coronavirus te achterhalen. Eerder werd al geopperd dat vleermuizen of schubdieren de bron waren, maar daarvoor werd nooit concreet bewijs gevonden. Stephen Turner, professor microbiologie aan de Monash University in Melbourne, zegt tegen *The Guardian* dat het virus waarschijnlijk afkomstig is van vleermuizen. Onder vleermuizen waren veel virussen die aan het nieuwe coronavirus 2019-nCoV zijn gerelateerd (Sars en Mers). In China worden vleermuizen gegeten, vaak vanuit een oud bijgeloof dat dat geluk brengt. Helemaal zeker dat de vleermuis ook echt de 'dader is', is de professor niet.

21 april 2020: [Een tweede coronagolf in Nederland? 'De vraag is niet óf, maar wanneer'](#)

"Er komt een tweede coronagolf in Nederland", zegt Bert Niesters, microbioloog aan het UMCG. "We hopen dat verspreiding in de zomer zal afnemen omdat het virus niet tegen warmte en een hoge luchtvochtigheid kan. Maar daarna zal het virus terugkeren." Slechts zo'n 5% van de Nederlanders heeft antistoffen aangemaakt. "95% is dus nog vatbaar. Bovendien heeft niet iedereen die corona heeft gehad ook antistoffen aangemaakt." De stijging van het aantal besmettingen hangt volgens Niesters af van de overheidsmaatregelen en de mate waarin mensen zich eraan houden. "Als we er lak aan hebben, zoals dit weekend met die volle parken, dan gaat het snel met de nieuwe coronagolf en komt die misschien al voor de zomer. Het zou absoluut niet verstandig zijn om de maatregelen nu al drastisch te versoepelen."

Impressie coronavirus 2: april 2020

23 april 2020: [Britse aanpak fiasco](#)

Het gebrek aan beschermingsmateriaal begint de Britse Gezondheidszorg NHS op te breken. Steeds meer verplegend personeel en artsen weigeren te werken vanwege het gebrek aan mondkapjes en andere noodzakelijke bescherming. Artsen hebben de keuze tussen 'zelf gevaar lopen', of patiënten 'laten sterven', schrijft *The Guardian*.

23 april 2020: [Doorbraak: Onderzoekers vinden neuscellen die toegangspoort zijn voor coronavirus](#)

Onderzoekers van het UMC Groningen hebben samen met Britse en Franse wetenschappers cellen in de menselijke neus gevonden die de mogelijke toegangspoort zijn voor het coronavirus. Het gaat om twee celtypen in de neus; slijmbeker- en trilhaarcellen. Bovendien hebben ze cellen in andere organen zoals ogen, longen en darmen gevonden die het virus kan gebruiken om het lichaam binnen te dringen. De ontdekking van deze cellen kan volgens de onderzoekers helpen te verklaren waarom het coronavirus zo snel overspringt van mens op mens. Daarmee zou deze ontdekking ook kunnen bijdragen aan een behandeling om die verspreiding moeilijker te maken. Dit is de eerste keer dat deze specifieke cellen in de neus in verband worden gebracht met het covid-19 veroorzakende virus.

24 april 2020: [Kabinet werd al vroeg gewaarschuwd voor het coronavirus, maar deed er niets mee](#)

Mark Rutte houdt vol dat het kabinet helemaal niet te laat in actie is gekomen tegen het coronavirus. Maar de Kamerleden Chris Jansen van de PVV en de onvermoeibare Pieter Omtzigt van het CDA waarschuwden al vroeg. En er werd niks mee gedaan. Rond het Binnenhof komt geregeld de vraag op wie op welk moment wist van de dreiging van het coronavirus, of er wel tijdig gewaarschuwd is, en wat er met die waarschuwingen is gedaan. Hoe is het mogelijk dat het dodelijke virus in Wuhan al om zich heen greep, en in Nederland nog wekenlang werd gedaan alsof het wel over zou waaien?

25 april 2020: [Mondkapjes bereiken thuiszorg en verpleeghuizen niet ondanks nieuw verdeelmodel](#)

Medewerkers in de thuiszorg en verpleeghuizen zien nog steeds grote tekorten aan beschermende middelen, ondanks het nieuwe verdeelmodel dat twee weken geleden is ingevoerd.

26 april 2020 's avonds: [Coronavirus is via de lucht overdraagbaar](#)

Wetenschappelijk hebben onderzoekers van het Erasmus MC in Rotterdam met een onderzoek met

Impressie coronavirus 2: april 2020

fretten aangetoond dat het Covid-19-virus door de lucht overdraagbaar is. Daarmee is voor het eerst bewijs geleverd dat social distancing nodig is. Het onderzoek werd gedaan voordat bekend werd dat op twee nertsenfokkerijen in Brabant corona is uitgebroken onder dieren. Er werd wereldwijd reeds vanuit gegaan dat het coronavirus niet alleen via direct (van mens op mens) of indirect (via deurklink) contact, maar ook via de lucht overdraagbaar was. Maar bewezen was het nog niet.

27 april 2020: Premier Nieuw-Zeeland: 'Strijd gewonnen, maar waakzaam blijven'

Nieuw-Zeeland heeft "grootschalige en niet-gedetectede" verspreiding van het coronavirus een halt toegeroepen, zegt premier Ardern. Volgens haar heeft haar land het virus nu "geëlimineerd".

29 april 2020 's avonds: Helpt coronapatiënten op IC heeft stollingen in longen of hersenen

Uit een onderzoek onder 184 patiënten op de intensive care, blijkt de helft trombose-verschijnselen te krijgen. Mensen met dergelijke complicaties hebben een grotere overlijdenskans. Tijdige behandeling is van levensbelang. Artsen wereldwijd merkten dat patiënten met covid-19 trombose-verschijnselen hebben, dit onderzoek toont nu aan hoe groot het probleem werkelijk is. Men hield zich tot nu toe vooral bezig met infecties in de longen en de gevolgen daarvan, niet met trombose-complicaties.

30 april 2020: 13.884 zorgmedewerkers met corona, 9 doden.

Bij het RIVM zijn 13.884 zorgmedewerkers met corona gemeld. Het gaat om zorgmedewerkers van 18 tot 69 jaar binnen en buiten het ziekenhuis. Van hen zijn 458 opgenomen in het ziekenhuis, wat neerkomt op 3% van het totaal. Van 9 zorgmedewerkers is gemeld dat zij zijn overleden. 6 van hen hadden al gezondheidsproblemen. Van de andere 3 is dit nog niet bekend. Of de medewerkers het virus tijdens hun werk opliepen of daarbuiten, is niet bekend en ook niet te achterhalen.